



Links: op weg naar Brunswijks goudvelden. Hij mag zelf het vliegtuig besturen.

Onder: Ronnie Brunswijk, fractievoorzitter van de A-combinatie.

# DE COMEBACK VAN RONNIE BRUNSWIJK

Eens strijders, nu braaf tegenover elkaar op het pluche van het parlement: ex-legerleider Desi Bouterse en ex-Jungle Commando Ronnie Brunswijk. Ondertussen heeft Brunswijk nog zaken te doen in het oerwoud. Nieuwe Revu mocht mee. Bericht uit een dertig jaar onafhankelijk Suriname. DOOR ELLEN DE VRIES / FOTOGRAFIE: EDWARD TROON



"Meneer Brunswijk?" Op de stoep van politiebureau Geversvlit draait hij zich om. Hij torent boven zijn eigen lijfwachten uit: twee schrielle jongens die hem als een schaduw volgen. Van de beroemde grijns is op dat moment niet veel te bespeuren. Hij fronst, maar stemt toch in met een interview. Later. Eerst moet de politie proces-verbaal opmaken.

Brunswijk: speler, coach en voorzitter van de voetbalclub Inter Moengotapoe is eerder tijdens een competitiewedstrijd uit zijn rol gevallen. Bij een geschil tussen de scheidsrechter en een van zijn spelers zou Brunswijk het veld op zijn gerend en een pistool hebben getrokken. "Lul, hou je smoel. Ik schiet je dood," zou Brunswijk tamelijk onparlementair hebben opgemerkt tegenover de coach van de andere club. Vooruitlopend op de uitkomsten van het politieonderzoek schorste het tuchtcollege van de Surinaamse Voetbal Bond (SVB) Brunswijk voor vijf jaar. Hij mag zich 'op geen enkele wijze en in geen enkele hoedanigheid' inlaten met zaken van zijn voetbalvereniging. Evenmin mag hij zich begeven op de wedstrijdaccommodaties van de SVB.

De dag na die uitspraak hebben we afgesproken in Brunswijks woonplaats Moengo, waar om half vijf de wedstrijd begint. Nurks: "Vijf jaar niet spelen? Dan speel ik maar niet." Niet alle teamgenoten zullen dat overigens betreuren. Want Brunswijk -de nummer 16 van Inter Moengotapoe- mag dan zelf vinden dat hij uitstekend voetbalt, de snelste is hij met zijn 43 jaren beslist niet meer. Maar een

stadionverbod gaat Brunswijk te ver. "Dat zou mooi zijn. Het is mijn eigen stadion! Ik heb het zelf in 2002 laten bouwen."

Even nadat de wedstrijd is begonnen, wandelt hij op zijn dooie gemak het Romeo Bravo Inter Moengotapoe-stadion binnen. Gekleed in een fleurig rood overhemd waarop drie gouden kettingen rusten, zigt hij neer in een van de blauwe plastic kuipjes. De kuipjes zijn speciaal gereserveerd voor Ronnie, eventuele vips en de pers. Inmiddels zijn er twee politiewagens gearriveerd. Zelfs de ME verschijnt. Brunswijk groet rustig een van de agenten die zwijgend op de tribune plaatsneemt. Een ander biedt hij een Parbobiertje aan. Een confrontatie blijft uit.

Brunswijk ontkent alles en heeft hoger beroep aangetekend tegen de beslissing van de SVB. Hij vermoedt een politiek complot. "Hier zit een heel scenario achter." Hij doelt op de oppositiepartijen, waaronder Bouterse's NDP. Bouterse's lot lijkt bezegeld nu hij binnen een half jaar terecht moet staan voor de 8-decembermoorden.

Ronnie Brunswijks A-combinatie heeft bij de laatste verkiezingen vijf zetels in de wacht weten te slepen. Samen met nog vijf andere partijen vormt de partij sinds kort de regering. En Desi Bouterse is erop uit deze kersverse regering ten val te brengen, zodat hij bij nieuwe verkiezingen als overwinnaar tevoorschijn zou kunnen komen. Wordt Bouterse president, dan rekt hij op politieke onschendbaarheid. Wekelijks organiseert hij zij aan zij met andere oppositiepartijen protestdemonstraties tegen de regering-Venetiaan: "Vene go home!" Dat de oppositie in de onberekenbare Brunswijk ook een target ziet om de regeringscoalitie schade toe te brengen, is niet ondenkbaar. Roerige tijden dus in Suriname. Caprino Alendy is ondervoorzitter van het parlement en tevens lid van Brunswijks A-combinatie. Alendy -een doorgewinterde politicus- vindt de uitspraak van de tuchtraad van de voetbalbond "dubieus." Maar hij geeft toe: "Het probleem met Ronnie is dat hij soms te agressief is." Hoewel de jongens van zijn voetclub Brunswijk adoreren, geeft hij niet altijd het goede voorbeeld, vindt Alendy. Volgens hem lijdt Brunswijk aan een posttraumatisch stresssyndroom als gevolg van de Binnenlandse Oorlog. Een van de kenmerken daarvan is een kort lontje, dat vooral op het voetbalveld lijkt te ontbranden.

De pas aangetreden minister van Regionale ►

## HET PROCES BOUTERSE

Binnenkort worden de 8-decembermoorden berecht. Er gaan stemmen op, vooral uit het kamp van Bouterse, voor een waarheidscommissie in plaats van een proces. Vermoedelijk in de hoop dat strafvervolging dan uitblijft. Brunswijk vindt: "Daarvoor is het te laat. Er moet een vonnis komen." Tijdens de Binnenlandse Oorlog richtte het leger ook een bloedbad aan in het marrondorpje Moiwana (zie Nieuwe Revu van vorige week). Bijna veertig dorpeelingen, veel kleine kinderen en zeker drie zwangere vrouwen werden doodgeschoten. Sinds de uitspraak van het Inter-Amerikaanse Hof te Costa Rica dit jaar is Suriname veroordeeld tot het doen van onderzoek hiernaar. Ook wat betreft de Binnenlandse Oorlog waar meer mensenrechtenschendingen passeerden, gaan stemmen op voor een waarheidscommissie. Brunswijk heeft daarop niet veel commentaar. Hij is tegen, maar waarom is niet helemaal duidelijk. Misschien vreest hij dat ook mensenrechtenschendingen door het Jungle Commando aan het licht komen?



Boven: inspectie van de goudvelden. Brunswijk zou steenrijk zijn. Onder: het goudgebied aan de Sarakreek, diep in 'het bos'.

► Ontwikkeling Michel Felisi -ook van de A-combinatie- verzekert dat Brunswijk advies krijgt en begeleid wordt. En als de buitenwacht -nooit vies van een roddel- suggereert dat Brunswijk vaak verstek laat gaan, werpt Felisi tegen dat Ronnie slechts één of twee keer niet verscheen op Assembleevergaderingen. Brunswijk is fractievoorzitter van de A-combinatie en heeft in die hoedanigheid zeker het woord gevoerd, zegt Felisi. Het is niet zo dat Ronnie -zoals men zegt- zwijgend naar zijn papieren staart. Felisi: "Soms lijkt hij niet geïnteresseerd. Maar de documenten die hij moet lezen, leest hij wel degelijk."

Politiek-strategisch is Brunswijk sterk, vindt Felisi, maar hij kan zo gauw geen voorbeeld bedenken. Ondertussen heeft Brunswijk tijdens de regeringsformatie wel een eigen man als minister (van Transport, Communicatie en Toerisme) naar voren geschoven. Bovendien eiste hij het fractievoorzitterschap op. De regering is nog jong, dus of Brunswijk politiek naam zal maken, is moeilijk vast te stellen. Vooralsnog lijken anderen, waaronder Alendy, de partij-ideologen. Maar voor de stemmers in Moengo is Brunswijk hoe dan ook een held.

"De Brunswijk van nu en de Brunswijk van daarvoor verschillen duidelijk," verwijst Felisi naar Brunswijks roemruchte oorlogsverleden. Ook is Brunswijk in 1999 door een Haarlemse rechter bij verstek tot acht jaar cel veroordeeld wegens drugsmokkel naar Nederland. Met Bouterse zou Brunswijk afspraken hebben gemaakt over de cocaïnehandel, al tijdens de Binnenlandse Oorlog, van 1986 tot 1992. Brunswijk zelf ontkent die aantijgingen. "Dat is Nederland z'n hoofdpijn." Er zijn Surinamers die zich eraan ergeren dat een 'boef' (Brunswijk) en een 'moordenaar' (Bouterse) doodleuk in het parlement zitten. (Overigens laat Bouterse zijn gezicht vrijwel nooit zien.) Minister van Justitie Santokhi constateert "Als mensen bezwaar hebben tegen zijn zetel, dan is het probleem de wettelijke regeling. Als het parlement anders wil, moet het de regels aanpassen." Brunswijk is ook niet de enige die geen bewijs van goed gedrag heeft overlegd. "Maar," zegt Santokhi, "het lidmaatschap van het parlement maakt je niet onschendbaar. Als je je niet aan de regels houdt, volgt rechtspraak."

"Mooie bal, boy!" toetert Brunswijk. En roept een verongelikt "Arbiter!" als hij denkt dat die even niet oplet. Hij maakt zich niet druk, want als de politie het onderzoek heeft afgerond, zal blijken dat hij onschuldig is, zegt hij kortaf. Doorgaans staat Brunswijk de pers graag te woord. Maar nu even niet. Zijn humeur knapt echter zienderogen op als zijn ploeg het winnende doelpunt scoort. "Goal!" Brunswijk komt juichend overeind.

Dat biedt de gelegenheid voor nog een vraag. Is hij net zo gek van voetbal als van de politiek? "Je hoort politiek niet leuk te vinden," oordeelt hij. Het is met andere woorden meer een noodzakelijk kwaad. "Na de Oorlog heb ik altijd gezegd dat ik de mensen wilde compenseren." De strijd tussen Brunswijk en Bouterse vernietigde een groot deel van het binnenland waarvan Ronnie afkomstig is. Dorpen werden weggevaagd, scholen en poliklinieken kapotgeschoten, wegen en elektriciteitsmasten vernield. Het herstel komt langzaam op gang. Te langzaam. Veel hebben de voorgaande regeringen Venetiaan I en II en Wijdenbosch niet gedaan aan herstel en ontwikkeling van het binnenland, vinden de marrons ofwel

## VANUIT HET VLIEGTUIG WIJST BRUNSWIJK NAAR KLEINE GELE LAPJES WAAR HIJ ZO GOED AAN VERDIENT: DE GOUDVELDEN. 'MAAR GOUD IS WISPELTURIG'

bosnegers. Dat moet veranderen. Reden waarom ze zich politiek verenigd hebben (de A-combinatie bestaat uit drie bosnegerpartijen: de BEP, ABOP en SEEKA). Voor het eerst in de parlementaire geschiedenis van Suriname vormen de marrons een regeringsmacht. Brunswijk: "Pas na de Oorlog ben ik in de politiek gegaan. Daarvoor had ik geen ambitie en ook geen inzicht. Maar ik zie dat je in de Assemblee moet zitten om belangen van de mensen te behartigen."

Nu rijdt hij tweewekelijks vanuit Moengo naar Paramaribo over een weg vol kuilen. Geen ambities voor het ministerschap? "Nee, nu heb ik meer vrijheid. Anders moet ik alle dagen op kantoor zitten en daar hou ik niet van." Brunswijk heeft ook nog zaken te doen in 'het bos', zoals het oerwoud genoemd wordt. Zaken die het daglicht niet kunnen verdragen? Hij belooft dat we mee mogen. We gaan Brunswijk per chartervliegtuig op- ►



DE COMEBACK VAN  
RONNIE BRUNSWIJK



## DE BINNENLANDSE OORLOG

Ronnie Brunswijk kwam in 1980 als 18-jarige in dienst. Hij blonk uit: klom, zwom, dook, sprong en schoot als de beste. Legerleider Desi Bouterse stuurde hem naar Cuba voor een commando-training en voegde hem toe aan zijn veiligheidsdienst. Aanvankelijk ondersteunden veel jonge mannen de revolutie die Bouterse in 1980 onttekend had, want de regering-Arron had er vijf jaar na de onafhankelijkheid een potje van gemaakt. Maar langzamerhand veranderden de 'revo's' in dictators, meent Brunswijk. Met als dieptepunt de 8-decembermoorden in 1982. Maar in 1984 werd Ronnie Brunswijk ontslagen, naar eigen zeggen zonder opgaaf van reden. Brunswijk keerde terug naar Moengo en wordt ervan verdacht daar meermalen de bank te hebben beroofd. Hij ontkent, maar geeft wel toe dat hij militaire voertuigen overviel. Het eten dat hij stal, deelde hij uit aan de plaatselijke bevolking. Dat bezorgde hem de naam Robin Hood. Toen men in Nederland hoorde van de man die het leger durfde trotseren, vertrok Nieuwe Revu naar Zuid-Amerika om Brunswijk te interviewen. Via bemiddeling van Nieuwe Revu kwam Brunswijk in aanraking met het Surinaams verzet in Nederland, dat Brunswijk vroeg de democratie terug te brengen in Suriname. Op 1 juli 1986 werd het Jungle Commando opgericht. De strijd tussen het leger van Bouterse en Brunswijks Jungle Commando, de Binnenlandse Oorlog, duurde zes jaar en begon op 21 juli 1986 met een aanval op de militaire post bij Stolkertsijver. Het gevecht breidde zich uit van het oosten naar andere delen van Suriname. In totaal kwamen ongeveer 400 burgers en strijders om en sloegen 25.000 mensen op de vlucht. Niet alleen het leger, ook het Jungle Commando ging zich gaandeweg de Oorlog misdragen, hoewel het aantal burgerslachtoffers door toedoen van het Jungle Commando vermoedelijk nihil is. Pas in 1992 werd officieel vrede gesloten. Vanaf 1991 is er weer een democratisch gekozen regering in Suriname. Sindsdien is Ronnie Brunswijk zakenman en vanaf 2005 politicus.

► halen uit Moengo, een half uurtje vliegen vanaf Paramaribo. Naast zijn huis is een kleine landingsbaan. Brunswijk heeft zijn pak vervuild voor een rode trainingsbroek, een T-shirt vol paardenhoofden en bodywarmer in camouflagekleuren. We stijgen op om naar de Sarakreek te gaan. Vliegmaatschappij Blue Wings is de cowboy onder de vliegtuigen; het vliegveld waar we straks zullen landen, is niet goedgekeurd door de luchtvaartdienst. Maar Blue Wings maalt daar niet om. En niemand maalt erom dat Brunswijk zelf het vliegtuig bestuurt. Onderweg -hij heeft het stuur inmiddels weer overgegeven aan de piloot- wijst hij enthousiast uit het raam naar kleine gele lapjes: de goudvelden. Brunswijk bekent dat hij na de oorlog het veld van Lie Pauw Sam inpikte, maar het daarna aan de rechtmatige eigenaar teruggaf en formeel goudconcessies aanvraag voor drie gebieden aan de Sarakreek. Brunswijk zou steenrijk zijn. Hoeveel geld hij met goud verdient, wil hij niet zeggen. Maar goud is wel een van zijn grootste inkomstenbronnen, verklaart hij. De opbrengsten uit hout zijn evenwel ook niet onrendabel. Drie van zijn familieleden beheren zijn houtkapbedrijven in Moengotapoe, Witi Watra en Langatabbetje. "Goud is wispelturig. Je weet hoeveel hout je uit een kapvak haalt. Maar naar goud moet je meters diep in de grond zoeken." Noodgedwongen gaf de Binnenlandse Oorlog een impuls aan de goudwinning. Kort na het begin van de oorlog in 1986 vond een grote

geldwisseling plaats: een verrassingsoperatie van de toenmalige bevelhebbers. Binnen drie dagen moest al het geld zijn omgewisseld. Doel was de handel aan de oostgrens tussen het Jungle Commando en Frans-Guyana te blokkeren. Oud geld werd niet meer geaccepteerd in Frans-Guyana, zodat goud als enige betaalmiddel overbleef. De steun die het Surinaams-Nederlands verzet Brunswijk had toegezegd, bleek bovendien pover. Jungle Commando's pikten vier pontons van de Fransen in om goud te vissen uit de Marowjinerivier. Alle op 'hun' territorium aanwezige goudzoekers moesten bovendien forse belasting betalen. Vandaar dat beweerd wordt dat Brunswijk zich heeft verrijkt tijdens de Oorlog. Brunswijk: "We kochten er brandstof en wapens voor."

De mannen op het kampje bij het vliegtuig zijn blij verrast Brunswijk te zien. Vroeger verbleef hij meestal twee weken per maand op de goudvelden, nu minder lang. "Een baas hoeft er niet altijd te zijn." Whisky wordt ingeschonken en Brunswijk loopt, trots als een pauw, met z'n bruingele kaplaarzen door het rulle zand. "Kijk," wijst hij naar kuilen vol water, "hier hebben we 7 kilo gevonden, daar 14 kilo en daar 6 kilo. Vroeger moesten we met de hand graven. Eén tot twee maanden deed je erover. Nu met de machine vijf dagen." Tweehonderd man heeft hij in dienst, voor het merendeel ex-Jungle Commando's, maar ook een paar geroutineerde

*Brunswijk bij zijn goudzoekers. "Ronnie ruikt het gewoon wanneer er goud wordt gevonden."*



## DE COMEBACK VAN RONNIE BRUNSWIJK



goudzoekers: Brazilianen. We komen bij het kampje waar gekookt wordt. De Braziliaanse goudzoekers zoeken verkoeling in de schaduw en spelen een potje domino. Enthousiast drukt Brunswijk één van de twee Braziliaanse vrouwen aan zijn borst. Zij zorgen voor de inwendige mens en ongetwijfeld blussen ze

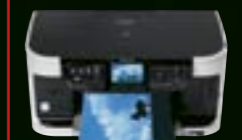
## NEGEN JAAR TERUG VERTELDE HIJ AAN REVU OVER ZIJN 84 KINDEREN BIJ 38 VROUWEN. MAAR NU IS HIJ POLITICUS EN ZEGT: 'DAAR WIL IK NIET OVER PRATEN'

ook de andere behoeftes. Maar anders dan voorheen wil hij over vrouwen niet praten. In 1996 vertelde hij de verslaggever van Nieuwe Revu over zijn veroveringen: 84 kinderen bij 38 vrouwen. Hij glimlacht als hij het artikel onder ogen krijgt. Maar zegt: "Daar wil ik niet over praten." Vanwege zijn nieuwe rol als parlementslid voelt hij zich kwetsbaar en dus mijdt hij dit onderwerp. Terug bij het vliegveld trekt hij laarzen en T-shirt uit, haalt zijn pistool uit zijn broekriem -regelmatig worden de goudvelden overvallen- en zegt ons gedag. Hij blijft. In het vliegtuigje zegt de piloot: "Ronnie ruikt gewoon wanneer er goud wordt gevonden." Een veld verderop wordt goud gezeefd.

Zaterdag voetbalt zijn club weer. Ditmaal in het Voorwaarts Stadion in Paramaribo. Brunswijk belooft erbij aanwezig te zijn, maar komt niet opdagen. Zijn vrouw: "Hij zit nog in het bos." De A-combinatie kan opgelucht ademen. Want zijn eigen stadion betreden, oké, maar een ander stadion zou misschien onverstandig zijn. Op de eerstvolgende Assembleevergadering is Brunswijk niet aanwezig. Nog steeds in het bos? Gaan de zaken uiteindelijk toch voor het meisje, de voetbal en de politiek? ■



**PIXMA**  
De andere helft van fotografie



In de Standaard mode kost het de **PIXMA MP800** Photo All-In-One (printer, copier, scanner) slechts 36 seconden om een 10x15 cm foto zonder vitrand van fotolabkwaliteit te printen. Ga voor meer informatie en een gratis fotoprint naar [www.canon.nl/pixma](http://www.canon.nl/pixma)

you can  
**Canon**